

— Ved en af Eforus for Professorernes Enkekasse i Sommeren 1882 foretaget Opgjørelse af Enkekassens Status viste det sig, at der vilde være et sandsynligt Overskud af ca. 26,700 Kr., medens der i 1867 var en sandsynlig Underbalance af ca. 12,200 Kr. Vilde man forøge Enkepensionerne til 400 Kr. vilde det sandsynlige Overskud endnu blive ca. 9,900 Kr., og han havde derfor nærmere undersøgt, hvorvidt en saadan Forholdsregel kunde være tilraadelig. Forholdene vilde da stille sig saaledes i 1883:

Enkekassens Indtægter af Renter og Kontingenter ansloges til . . . 8,091 Kr.

Pensioner à 400 Kr. til de nu værende 17¹/₂ Portioner . . . . . 7,000 —

Overskud . . . 1,091 Kr.

I Skrivelse af 2. Juli 1882, ved hvilken Eforus meddelte dette, udtalte han imidlertid, at han ikke turde tilraade en Forhøjelse af Enkepensionerne, dels fordi 4 af de gifte Interessenter vare over 70 Aar gamle, dels fordi Antallet af de nu værende aktuelle Enker var 19 (hvoraf 3 med halv Pension), medens Enkernes Antal i 1872 og 1873 var 26 (hvoraf 3 med halv Pension), og der intet var til Hinder for, at lignende ugunstige Forhold, som Enkekassen, selv med de nu værende Pensioner, vilde have ondt ved at bære, kunde indtræffe igjen. Dersom imidlertid de gunstige Forhold vedbleve en halv Snæs Aar, var der Haab om, at man til den Tid vilde kunne forhøje Pensionerne uden Fare for Kassen.

Konsistorium erklærede sig i Skrivelse til Eforus af 20. Juli enigt med denne i, at der for Øjeblikket ikke var nogen Grund til at forhøje Pensionerne.

III. Forelæsninger, Øvelser og Examina.

1. Bestemmelser, vedrørende alle Fakulteter.

Ved Cirkulære af 4. Novbr. 1881 til samtlige Fakulteter har Konsistorium indskærpet, at enhver Ansøgning fra en Universitetslærer om at fritages for at holde Forelæsninger i et Halvaar eller endnu længere Tid skal indsendes til Ministeriet gennem Konsistorium.

Da et Andragende fra en Universitetslærer om Rejsetilladelse direkte var indgivet til Ministeriet, tilkjendegav dette under 23. Decbr. 1881 Konsistorium, at Andragendet burde have været indsendt til Ministeriet gennem Fakultetet.

— Da det oftere var forekommet, at der af dem, som indstillede sig til den juridiske Examen for ustuderede, til det rets- og statsvidenskabelige Fakultet var indleveret Examensbeviser for de ved Skolerne absolverede Afgangsexamina, der enten vare ustemplede, eller stemplede efter en ringere Taxt end i Stempelovens § 70 foreskrevet (1 Kr.), eller forsynede med ikke kasserede Stempelmærker, androg Fakultetet i Skrivelse til Ministeriet af 8. Marts 1882 paa en Udtalelse af dette, om der paahvilede Dekanus en Forpligtelse til at indsende slige, ikke behørig stemplede Examensbeviser til Generaldirektoratet for Skattevæsenet. Fakultetet antog vel, at en saadan Forpligtelse i det mindste ikke ligefrem kunde antages at være det paalagt ved Stempelovens § 83, idet Universitetslærere formentlig ikke faldt ind under de i denne Paragraf nævnte Klasser af Embedsmænd, men mente dog at burde bidrage sit til, at Stempelovertrædelser

ikke hengik upaatalte, hvorved det bemærkede, at oven nævnte Slags Examensbeviser ordentligvis ikke vilde blive forelagte for andre Embedsmænd end Lærerne ved Universitetet og de andre offentlige Lærestalter, hvor vedkommende toge de afsluttende Examina, hvortil Forberedelses Examen gav Adgang.

Efter at Ministeriet havde begjæret en Erklæring herom af Generaldirektoratet for Skattevæsenet, udtalte dette i Skrivelse af 27. Marts, at det saa lidt kunde anse Universitetet for berettiget til at lade Dokumenter, med Hensyn til hvilke Stempelovertrædelse var begaaet, passere, at det snarere maatte holde for, at den vedkommende Funktionær i saa Fald maatte anses for »Modtager« af det paagjældende Dokument og som Følge heraf være undergivet Bødeansvar efter Stempelovens § 79. I Overensstemmelse hermed meddelte Ministeriet Fakultetet fornøden Underretning under 29. s. M.

Under 12. Juni 1882 blev der fra Generaldirektoratet for Skattevæsenet udfærdiget Bekjendtgjørelse om, at Stemplingen af de i § 70 i L. 19. Febr. 1861 om Brugen af stemplet Papir ommeldte Testimonier eller Examensvidnesbyrd kan foretages af Udstederne af disse Vidnesbyrd ved Paaklæbning af Stempelmærker, selv om de ikke høre til de i den nævnte Lovs § 12, første Stykke, ommeldte Embedsmænd, imod at det iagtages, at Kassationen af Stempelmærkerne foretoges inden 3 Uger efter Dokumentets Udstedelse derved, at Udstederen under Angivelse af Kassationens Dato skriver sit Navn tværs over hvert Stempelmærke for sig og til Dels ud paa selve Dokumentet.

2. Den filosofiske Prøve.

Ved Skrivelse af 30. Juni 1882 bifaldt Ministeriet, efter Indstilling fra Konsistorium, at det overdroges Docent Høffding at overtage Examinationen ved den filosofiske Prøve i Stedet for Prof. R. Nielsen, der ved Sygdom var forhindret, og at der som Vederlag tilstodes Docent Høffding 200 Kr. af Universitetets Konto for ekstraordinære Udgifter for 1882—83.

— Efter Indstilling fra det filosofiske Fakultet, anbefalet af Konsistorium, har Ministeriet under 28. Sept. 1881 meddelt en studerende Tilladelse til at indstille sig til den filosofiske Prøve i Novbr. s. A. og til denne Prøve at opgive det hos Prof. Heegaard i 1879—80 læste Pensum.

En studerende, der havde bestaaet Afgangsexamen i Januar 1882, ansøgte om Tilladelse til at indstille sig til den filosofiske Prøve i Sommeren s. A. Det filosofiske Fakultet udtalte sig nærmere herom i Skrivelse af 24. Marts s. A. Mindretallet (6) holdt paa, at de studerende skulde høre de foreskrevne Forelæsninger i den foreskrevne Tid, hvis man ikke vilde bidrage til, at Foredragets Værdi miskjendtes og Universitetet gjordes til en Examinationsanstalt. Det kunde under den nu værende Form for den filosofiske Prøve ikke anses for en Nødvendighed at absolvere denne, førend man begyndte paa Hovedstudiet, idet som bekjendt de dygtigste og flittigste Studenter allerede toge fat paa dette strax efter Afgangsexamen, uden at den samtidige Beskæftigelse hermed og med Studiet af Filosofien plejede at medføre nogen væsentlig Ulempe for dem. Flertallet (8) anbefalede Andragendet, idet det gik ud fra, at den paagjældende studerende ved Sygdom var blevet forhindret fra at tage Examen i rette Tid og henviste til

lignende Tilfælde i Fortiden, i hvilke en saadan Tilladelse var blevet givet*). Ministeriet meddelte herefter den begjærede Tilladelse under 31. s. M.

Lignende Tilladelser ere givne ved Ministeriets Skrivelser af 3. April og 11. Maj s. A.

3. Forelæsninger og Examina under det theologiske Fakultet.

Ved Skrivelse af 14. Decbr. 1881 meddelte Ministeriet, efter Indstilling fra Fakultetet, Samtykke til, at Dr. phil. Buhl, hvem det var overdraget at holde Forelæsninger ved Fakultetet, jfr. Aarb. f. 1880—81 S. 919, maatte deltage i Bedømmelsen af den skriftlige Prøve og den mundtlige Examination ved den skriftlige theologiske Examen i samme Maaned i Anledning af Prof. Scharlings Fraværelse.

— I Anledning af et Andragende fra en Fjerdelærer ved Borgerskolen i Kallundborg, som var ordineret, om Tilladelse til at indstille sig paa ny til theologisk Embedsexamen, fordi han ved den tidligere bestaaede Examen ikkun opnaaede Hovedkarakteren Non cont., udtalte Fakultetet under 10. Marts 1882 følgende.

Der eksisterede næppe i Examenslovgivningen nogen Bestemmelse, der udtrykkelig forbød ordinerede Mænd at indstille sig paa ny til den theologiske Embedsexamen; men Hensynet til de Institutioner, som denne Sag berørte, maatte i høj Grad tilraade at nægte den begjærede Tilladelse. Ansøgeren, der var Student fra Sommeren 1877, havde i Vinteren 1880—81 afsluttet sit akademiske Studium, altsaa i et Tidsmaal, der havde vist sig altfor utilstrækkeligt for ham til en nogenlunde fyldestgjørende Tilegnelse. I Stedet for at anvende den Studietid, der var den sædvanlige, til en omhyggeligere Fordybelse i sit Studium, havde han foretrukket at lade sig ordinere og træde over i en lønnet Samfundsstilling med præstelig Virksomhed. Det var meget sandsynligt, at hvis Ministeriet tillod en saadan Fremgangsmaade, vilde den finde Efterfølgere blandt mange studerende, der i Henseende til Fordannelse og økonomiske Vilkaar vare stillede paa lignende Maade som den her omhandlede Ansøger. Det vilde kunne blive en Fristelse for mange, under Opholdet ved Universitetet blot at sætte sig til Maal at blive Kandidater saa snart som muligt og derfor nøjes med et ganske overfladisk Kjendskab til Theologien, fordi de kunde regne paa snart at opnaa en gejstlig Begynderstilling, der kunde give dem Underhold til at fortsætte deres Examenslæsning. Selvfølgelig vilde dette baade ødelægge Uddannelsen, der fra Begyndelsen af blev saa overfladisk, at den ikke senere kunde vinde Grundighed, og tillige krænke Embedets Ret, da Menigheden havde et uomtvisteligt Krav paa, at de Mænd, der overtog den præstelige Gjerning, virkelig ofrede deres Tid og Kraft paa denne og ikke gav sig til at læse til Examen. Vilde en ordineret Mand forbedre sine Kvalifikationer, maatte han gjøre det paa andre Maader, navnlig ved at vise Dygtighed og Nidkærhed i sin Embedsførelse; hvis nogen derimod paa ny vilde underkaste sig Embedsexamen, burde han gjøre det, førend

*) Univ. Aarb. f. 1876—77 S. 38—40, f. 1877—78 S. 297—98, f. 1878—79 S. 619.

han paatog sig Ordinationens Forpligtelser. Fakultetet fremhævede endelig for nærværende Ansøgers Vedkommende det Hensyn, at en Kandidat, der kun havde kunnet opnaa Non cont., meget let, naar han igjen indstillede sig, kunde vise sig ude af Stand til at bestaa Prøven, en Eventualitet, der vilde medføre en kirkelig Skandale af betænkelig Betydning. Fakultetet fraraadede derfor indstændig at give den ansøgte Tilladelse.

I Henhold hertil afslog Ministeriet Andragendet ved Skrivelse af 13. Marts 1882.

Ved Skrivelse af 25. Apr. s. A. tillod Ministeriet, efter Anbefaling fra Fakultetet, stud. theol. N. N. at indstille sig til theologisk Embedsexamen, skjønt han ikke havde hørt theologiske Forelæsninger ved Universitetet.

Fakultetet har tilladt en studerende at underkaste sig Prøven i patristisk Latin i Decbr. 1881 saa tidlig, at han derefter i samme Maaned kunde indstille sig til theologisk Embedsexamen.

Ved Skrivelser af 8. og 25. Oktbr. samt 3. Decbr. 1881 har Ministeriet meddelt Tilladelse til at aflægge de befalede praktiske Prøver, skjønt de paa-gjældende enten slet ikke eller kun til Dels havde deltaget i Pastoralseminariets Øjemed.

4. Forelæsninger og Examina under det rets- og statsvidenskabelige Fakultet.

Under 30. Jan. 1882 indberettede Fakultetet til Ministeriet, at de juridiske Examina vilde vedvare til d. 11. Febr., idet det udtalte det Haab, at Ministeriet vilde anse det for betimeligt, naar de juridiske Professorer begyndte deres Forelæsninger i den sidste Halvdel af Ugen efter Examens Slutning.

Efter Fakultetets Indstilling bifaldt Ministeriet under 17. Maj s. A., at den fuldstændige juridiske Examens mundtlige Prøve som Følge af det betydelige Antal Examinander, der havde indstillet sig, maatte begynde d. 24. s. M.

— En Premierlieutenant af Infanteriet rettede i Juli 1881 det Spørgsmaal til Fakultetet, om han, der var Student og havde bestaaet Afgangsexamen fra Officerskolens ældste Klasse, var berettiget til i Følge Pl. 10. Avg. 1848 § 3 angaaende Indretningen af en statsvidenskabelig Examen at indstille sig til bemeldte Examen, skjønt han ikke havde underkastet sig den filosofiske Prøve. Ved under 15. Sept. s. A. at forelægge Ministeriet denne, udtalte Fakultetet, at det antog, at Spørgsmaalet maatte besvares bekræftende, da Pl. af 1848 giver den, der har bestaaet den ved Plan 27. Febr. 1844 befalede Afgangsexamen ved den kgl. militære Højskole, Ret til at underkaste sig statsvidenskabelig Examen, selv om han ikke er akademisk Borger, og da, efter hvad der fra kompetent Side var meddelt Fakultetet, Gjennemgaelsen af Officerskolens ældste Klasse maatte sættes lige med Gjennemgaelsen af den tidligere militære Højskole, og Officerskolens ældste Klasse for Tiden, ligesom den militære Højskole forhen, meddelte den højeste theoretisk-militære Uddannelse, som Staten overhovedet gav. Denne Anskuelse tiltraadte Ministeriet i Skrivelse til Fakultetet af 28 Sept. 1881.

— Cand. jur. N. N., som i Jan. 1872 havde bestaaet den fuldstændige juridiske Embedsexamen, og nu agtede at underkaste sig den statsvidenskabelige Examen, anholdt i Sept. 1881 om ved sidst nævnte Examen at maatte fritages for at prøves i Forfatnings- og Forvaltningsret samt i Retsencyklopædi, saaledes at den

af ham ved fuldstændig juridisk Examen opnaaede Karakter i Statsret Haud illaud. overførtes paa først nævnte Fag, og at der i Retsencyklopædi tildeltes ham Karakteren Laud., medens han ved fuldstændig juridisk Examen havde erholdt Karaktererne Haud illaud. i 1ste Civilret og Laud. i den Civilret. Efter at Fakultetet herom havde udtalt sig i Skrivelse af 15. Oktbr. 1881, bevilgede Ministeriet under 18. s. M. at Karakteren i Statsret fra den fuldstændige juridiske Examen overførtes til statsvidenskabelig Examen, samt at Karakteren i Retsencyklopædi ved statsvidenskabelig Examen overensstemmende med Pl. 10. Juni 1851 § 3 fastsattes til Middeltallet af de tvende ved juridisk Examen i 1ste og 2den Civilret opnaaede Karakterer, saaledes at det i Examensprotokollen og Examensbeviset ved statsvidenskabelig Examen bemærkedes, at Kandidaten ved fuldstændig juridisk Examen havde erholdt disse to Karakterer, og at ved Specialkarakterernes Sammenlægning disse Karakterers Middeltal $\left(\frac{14 + 10}{2} = 12\right)$ medregnedes.

I Henhold til Fakultetets Anbefaling tillod Ministeriet under 7. Febr. 1882 en studerende, der havde indstillet sig til juridisk Examen i Vinteren 1881—82, men forladt denne, førend han var prøvet i alle Fag, atter at indstille sig til bemeldte Examen i Sommeren 1882, af Hensyn til, at det maatte antages at være legemligt Ildebefindende, der havde været Aarsagen til, at han ikke opnaaede et tilfredsstillende Udfald.

— Fakultetet har under 3. Novbr. 1881 tilladt en studerende, der paa Grund af Sygdom maatte forlade den skriftlige juridiske Examen i Sommeren 1881, atter at indstille sig til Examen i Vinteren 1881 saaledes, at han kun erholdt en Opgave om Dagen til Besvarelse ved den skriftlige Examen.

Ved Skrivelse af Febr. 1882 har Fakultetet tilladt N. N. at indstille sig til den fuldstændige juridiske Embedsexamen, uanset at han, paa Grund af Ansættelse i praktisk Virksomhed, ikke havde hørt de i Univ. Fund. 7. Maj 1788 Kap. I. § 11 befalede Forelæsninger.

5. Forelæsninger og Examina under det lægevidenskabelige Fakultet.

a. Om Indretningen af en ophthalmologisk Klinik.

I den Betænkning, som i Marts 1871 blev afgivet af den under 27. Avg. 1870 nedsatte Kommission, der havde det Hverv at gjøre Forslag om en ordnet Samvirken mellem Universitetet og Hospitalerne til den lægevidenskabelige Undervisnings Fremme, blev det, som i Aarb. f. 1873—75 S. 45 meddelt, foreslaaet, at den da værende kirurgiske Afdeling paa Frederiks Hospital skulde deles i to, og at der ved Sammenlægning af passende Stuer saa vel fra disse som fra de to medicinske Afdelinger skulde oprettes endnu en mindre Service til Optagelse af Øjensyge. For saa vidt da denne Service blev oprettet, foreslog Kommissionen tillige, at der af de studerende skulde forlanges, at de, førend der kunde tilstedes dem Adgang til Embedsexamen, maatte godtgjøre at have gennemgaaet et klinisk Kursus i Øjensygdomme, foruden de øvrige af Kommissionen nævnte Kliniker og Kursus, jfr. Aarb. f. 1873—75 S. 48. Under de Forhandlinger, som i Anledning af Kommissionsbetænkningen førtes mellem Ministeriet, Direktionen for

Frederiks Hospital og det lægevidenskabelige Fakultet, hvorom henvises til Aarb. f. 1873—75 S. 53—60, sluttede Fakultetet, med Undtagelse af Konf. Bang og Prof. Saxtorph, sig til Kommissionsbetænkningens Forslag; men Gjennemførelsen stødte i Særdeleshed med Hensyn til Oprettelsen af en Klinik for Øjensyge paa Modstand i Hospitalsdirektionen og hos de to nævnte Fakultetsmedlemmer. Hospitalsdirektionen gik omsider, efter Forhandling med Fakultetet ved Fællesudvalg, ind paa en Deling af den kirurgiske Afdeling i en større klinisk Afdeling paa c. 100 Senge og en mindre kirurgisk Afdeling paa henvend 60 Senge, paa hvilken de Øjenpatienter, der søgte Optagelse paa Frederiks Hospital, skulde indlægges; men da Direktionen ikke vilde samtykke i Oprettelsen af en særlig ofthalmologisk Service, indgav Fakultetet under 13. Decbr. 1872 til Ministeriet et særligt Forslag om den ofthalmologiske Universitetsundervisnings Ordning.

I denne Skrivelse udtalte Fakultetet, at da Hospitalsdirektionen ikke vilde gaa ind paa dets principale Forslag om Indretningen af en særlig ofthalmologisk Service, som var nødvendig, for at de medicinske studerende i Overensstemmelse med Kommissionens Forslag skulde kunne komme til at gennemgaa et praktisk Kursus i Øjensygdomme, maatte dette Formaal søges opnaaet paa anden Maade, uden dens Medvirkning. Da der for Tiden heller ikke fandtes nogen særegen ofthalmologisk Service paa Kommunehospitalet, var man herved henvist til en privat Overenskomst med en af Stadens Øjenlæger, som maatte raade over et for de medicinske studerendes praktiske Undervisning i Øjensygdomme tilstrækkeligt Materiale, og som tillige maatte være i Stand til at udføre dette Hverv paa en tilfredsstillende Maade. Fakultetets Flertal (samtlige Docenter, med Undtagelse af Konf. Bang og Prof. Saxtorph) foreslog derfor, at Dr. med. Edm. Hansen udnævntes til midlertidig Docent med det dertil hørende Honorar, at der som Vederlag for de med Øjenklinikken for Lokale, Apparater og Instrumenter forbundne Udgifter skulde ydes ham en aarlig og fast Subvention af 1,000 Rd., hvorfor han tillige skulde være pligtig til at holde 3 Senge til frit liggende Patienter, og at Overenskomsten med ham skulde sluttes paa et vist Aaremaal, f. Ex. 5 Aar, saaledes at den derefter kunde fornyes, saafremt han fremdeles raadede over det fornødne Materiale og udførte sit Hverv paa en tilfredsstillende Maade.

Mindretallet (Konf. Bang og Prof. Saxtorph) fastholdt, at der paa den af Hospitalsdirektionen foreslaaede mindre kirurgiske Afdeling burde oprettes en ofthalmologisk Klinik paa et vist Antal Senge, som besørgedes af den der ansatte Overkirurg, der maatte antages at være i fuldstændig Besiddelse af de fornødne Kundskaber til at vejlede de studerende i den Del af Videnskaben, saa at de fik den for en praktiserende Læge nødvendige Kundskab til Øjensygdomme. Den, der vilde uddanne sig til Specialist i dette Fag, vilde altid her eller i Udlandet kunne finde særlig Lejlighed til at naa Øjemedet. En privat ofthalmologisk Klinik, som skulde træde i Stedet for den, der var bundet til Hospitalet, fandt de endnu mindre hensigtsmæssig, da den var beregnet paa en dødelig Personlighed og ikke kunde underkastes Kontrol, der vel ikke behøvedes ved den paa-tænkte Anstalt, saa længe den forestodes af en saa fortrinlig Ofthalmolog, men som ikke altid vilde kunne undværes. Desuden vilde en saadan Indretning blive langt dyrere end Lønningen af Lærere ved Hospitalet.

Hertil bemærkede Flertallet, at da dette Mindretalsvotum i det væsent-

lige stemmede overens med det, hvormed samme Mindretal havde ledsaget Fakultetets Skrivelse af 9. Oktbr. 1872, henviste Flertallet til de i denne Skrivelse mod samme anførte Grunde*), idet det kun tilføjede følgende: Det Materiale, som de faa Øjenpatienter frembøde, der, som hidtil, af og til vilde søge Raad paa Frederiks Hospitals kirurgiske Afdeling, vilde paa ingen Maade kunne afgive noget tilstrækkeligt Materiale til en ofthalmologisk Klinik, der behøvedes, for at de studerende kunde blive saaledes bekendte med denne Klasse af Sygdomme, at de dernæst som praktiserende Læger kunde bestemme, om de selv uden Betænkelighed kunde paatage sig vedkommendes Behandling, eller om Patienten burde søge operativ Hjælp hos en mere øvet Specialist. Flertallet fremhævede fremdeles, at den Docent, som paa den mindre Afdeling skulde lede den kirurgiske Praktikantklinik, selv om han var tilstrækkelig uddannet som Ofthalmolog, foruden det fornødne Materiale ogsaa vilde komme til at mangle den Tid, som behøvedes for denne Undervisning, naar han ikke skulde forsømme de øvrige Pligter, der paahvilede ham som Docent i Kirurgien, og at den ham overdragne mindre, for den kirurgiske Praktikantundervisning bestemte Afdeling vilde blive ubrugbar for dette Formaal, hvis han vilde og kunde gjøre Øjenssygdommene til en Hovedsag paa denne Afdeling. Med Hensyn til de Betæneligheder, Mindretallet havde rejst mod Oprettelsen af en under en privat, kun som midlertidig Docent til Fakultetet knyttet Læge stillet Øjenklinik, bemærkede Flertallet, at der for Tiden ikke var nogen anden Udvej for at opnaa det tilsigtede Formaal, og at det ikke kunde indse, at en saadan Ordning skulde være forbundet med nogen anden Udvej end den, at det unægtelig blev noget dyrere, end hvis den kunde knyttes til et af Hospitalerne, hvilket imidlertid for Tiden havde vist sig at være umuligt. Hvis Forholdene i Tidens Løb skulde forandre sig saaledes, at den ofthalmologiske Klinik kunde knyttes til et af Hospitalerne, vilde en Forandring let kunne gjøres, naar vedkommende kun ansattes for en vis Række af Aar. Indtil da syntes en Ordning som den oven for foreslaaede ikke at have nogen Betænkelighed. Sluttelig fremhævede Flertallet, at der i Følge Kommissionens Forslag og i Overensstemmelse med Flertallets Mening ikke skulde knyttes nogen særegen Examensfordring til Oprettelsen af en ofthalmologisk Klinik, men kun den Fordring, at enhver Kandidat paa samme skulde have gennemgaaet et Praktikantkursus, hvorved han fik Lejlighed til at erhverve sig de i denne Branche for hans praktiske Virksomhed, især i de fra de større Stæder fjærne Distrikter nødvendige Kundskaber og Færdigheder, som han ellers maatte komme til at undvære, og som han da ved mange Lejligheder vilde komme til at savne, til Skade for sine Patienter.

Ministeriet fandt imidlertid Betænkelighed ved for Tiden at søge et Specialkursus som det af Flertallet foreslaaede indrettet, og Sagen hvilede derfor — idet Fakultetet, i Overbevisningen om at have udtalt sig saa tydelig og fyldig som muligt, ikke fandt Anledning til at gjentage sin Indstilling — indtil den atter gjenoptoges under Forhandlingerne om Normeringen af Universitetets Lærerkrafter. Som foran anført S. 87—88, jfr. S. 112, optoges der nemlig efter Indstilling af Fakultetet et Forslag om Oprettelsen af en ordinær Docentur for den

*) Jfr. Univ. Aarb. f. 1873—75, S. 57—59.

ofthalmologiske Klinik. Da dette Forslag imidlertid af Ministeriet blev udeladt af det for Rigsdagen forelagte Forslag til Lov om Universitetets og Kommunitetets Lønningsforhold, bragte Fakultetet paa ny Sagen frem i Skrivelse til Ministeriet af 27. Novbr. 1880.

Fakultetet erklærede, at det uden Oprettelsen af den omhandlede Docentpost ikke vilde være i Stand til at give de unge Læger den praktiske Uddannelse, hvorpaa de og deres Patienter efter Videnskabens nu værende Standpunkt havde Krav. Det ansaa det derfor som sin Pligt indstændig at anmode Ministeriet om igjen at optage dette Forslag i Loven om Universitetets Lærerkræfter og, hvis dette Lovforslag muligvis ikke strax skulde kunde gennemføres i sin Helhed, da at forelægge Rigsdagen et særligt Lovforslag om Oprettelsen af en saadan Lærerpост. Idet det resumerede de Motiver, som det tidligere havde gjort gjældende under Forhandlingerne om Delingen af den kirurgiske Service paa Frederiks Hospital, tilføjede det nogle nye Oplysninger og Betragtninger, hvis store Vægt og Betydning Ministeriet saa vel som eventuelt Rigsdagen formentlig vilde og maatte anerkjende.

Det var en vistnok af Statsmagten hos os endnu ikke tilstrækkelig paaagtet Kjendsgjerning, at Øjensygdom og Øjensvaghed baade var meget hyppig og meget betydningsfuld for Individet og for Samfundet. Om sammes Hyppighed vidnede saa vel den Omstændighed, at Synsanomalier ved de aarlige Militær-sessioner altid befandtes at være en af de allerhyppigste Kassationsaarsager, som ogsaa, at Antallet af dem, der søgte Hjælp ved de private Øjenklinikker, f. Ex. her i Kjøbenhavn, var saa stort, at det fra kompetent Side var anslaaet til henvend 9,000 nye Patienter om Aaret. Om disse Affektioners store Betydning for Individet og for Samfundet vidnede ikke blot de Ofre, man her hjemme ikke mindre end i andre Lande havde bragt for ved offentlige Foranstaltninger at lindre de blindes tunge Lod, men ogsaa de offentlige Foranstaltninger, man i alle andre civiliserede Lande, men hidtil desværre endnu ikke hos os, havde truffet for at forhindre Blindhed ved i Tide at helbrede Øjensygdomme ved Oprettelsen af særlige Hospitaler og Hospitalsafdelinger for Øjensyge og ved at drage Omsorg for, at Universitetet kunde sættes i Stand til at give de ved det uddannede Læger en tidssvarende Uddannelse i Øjensygdommenes Erkjendelse og Behandling. Hvis Staten ikke vilde efterkomme de Opfordringer, det lægevidenskabelige Fakultet nu atter rettede til Ministeriet om at bøde paa det, som hidtil var blevet forsømt, var det klart, at det især vilde komme til at gaa ud over den ubemidlede Del af Samfundet og især over den Del af Landbefolkningen, som ikke havde Lejlighed til at søge Raad og Hjælp hos nogen af de hidtil her til Lands kun i Kjøbenhavn og i nogle af Landets største Kjøbstæder bosatte Speciallæger for Øjensygdomme.

Det var nemlig en af Lægerne i Almindelighed og overalt anerkjendt Kjendsgjerning, at Læren om Øjets Sygdomme paa en strængt videnskabelig, anatomisk-fysiologisk Grundvold nu saaledes havde udviklet sig som en Specialitet, at enhver samvittighedsfuld Læge, som ikke selv havde haft Lejlighed til at udvikle sig ganske specielt som Øjenlæge, i mangfoldige Tilfælde vilde vise de Øjensyge, der søgte Raad hos ham, til en af de Læger, som saa at sige udelukkende havde helliget sig til dette Fag. Men det var ogsaa en Kjendsgjerning, at ingen

beskæftiget Læge (paa Grund af Øjensygdommenes Hyppighed) kunde undgaa i sin Praxis endog jævnlig at have Øjenpatienter under Behandling, da jo ikke alle de, som i denne Anledning søgte Lægehjælp, kunde henvises til Specialister, og da navnlig en meget stor Del af Landbefolkningen sædvanlig var afskaaret fra at benytte dem. Derfor var det af stor Vigtighed, at alle Læger og navnlig de, som skulde praktisere paa Landet og i de mindre Stæder, erhvervede sig saa megen Kundskab i Øjensygdommene, at de kunde paatage sig Behandlingen af de sædvanligere og mindre farlige Tilfælde, og at de i Tide kunde erkjende de Tilfælde, som trængte til en særlig kyndig Behandling af en Specialist.

Det var fremdeles overalt, ikke blot af det her værende lægevidenskabelige Fakultets og den danske Lægestands langt overvejende Flertal, men ogsaa ved alle, Fakultetet bekjendte udenlandske medicinske Fakulteter saa vel som af Universiteterne, Regeringerne og de pengebevilgende Myndigheder i alle andre civiliserede Lande anerkjendt som en Kjendsgjerning, at en grundig og tilfredsstillende Undervisning i Øjensygdommenes Erkjendelse og Behandling kun kunde gives af de Mænd, som selv grundig forstod sig paa disse Sygdomme, og som paa et tilstrækkeligt theoretisk og praktisk Grundlag havde gjort dem til et specielt Studium, der optog deres hele Virksomhed, og som tillige ved Undervisningen kunde forevise et saa stort Antal af de meget mangfoldige og forskjelligartede Sygdomstilfælde, som forekom i den ofthalmologiske Praxis. Dette maatte da ikke blot gjælde for Undervisningen af dem, der vilde uddanne sig specielt som Øjenlæger, men ogsaa for den Undervisning i Øjensygdomme, som enhver Læge behøvede for i ethvert enkelt Tilfælde at kunne bestemme, hvad der under de givne Omstændigheder burde gøres. Dertil kom endnu, at Ofthalmologien i Løbet af de sidste 30 Aar havde udviklet sig til en saa omfangsrig og tillige saa vanskelig Videnskabsgren, at den theoretiske og praktiske Undervisning i den stillede meget betydelige Fordringer til den, der paa en tilfredsstillende Maade skulde kunne paatage sig denne Undervisning.

Endelig burde ikke glemmes, at det langt overvejende Antal af Øjenpatienter kunde gaa omkring og derfor søge Lægeraad og Lægehjælp i en saakaldet ambulatorisk Øjenklinik. Det var derfor kun i forholdsvis faa Tilfælde — i Regelen kun efter visse Operationer — at de Øjensyge søgte og trængte til at ligge til Sengs. En Snes Senge vilde i Regelen være tilstrækkelig for en meget beskæftiget Øjenlæges Praxis, og derfor fandtes der kun et forholdsvis meget ringe og for Undervisningen aldeles utilstrækkeligt Antal af Øjenpatienter paa vore store civile Hospitaler, paa hvilke der jo, som bekjendt, endnu ikke var indrettet nogen særegen, af en Specialist i Øjensygdomme bestyret Afdeling. Dette havde Fakultetet allerede betonet stærkt i sit tidligere Indlæg i Modsætning til Direktionen for Frederiks Hospital og det af Konf. Bang og Prof. Saxtorph bestaaende Mindretal. Hvis der den Gang for Ministeriet muligvis kunde være nogen Tvivl tilstede om, hvem der havde Ret, maatte denne Tvivl nu fuldstændig være bortfaldet og afgjort derved, at Erfaringen havde lært, at det kun var et ganske forsvindende og for Undervisningen i Øjensygdomme aldeles utilstrækkeligt Antal af Øjensyge, som havde søgt Optagelse og Behandling i den Afdeling, til hvilken de i Overensstemmelse med Direktionens Villie vare blevne henviste. Selv om begge de kirurgiske Docenter, som nu vare Overlæger ved Frederiks

Hospitals kirurgiske Afdelinger, havde alle de Kundskaber og Færdigheder, som maatte forlanges af en dygtig Docent i Ofthalmologi, og selv om de uden Skade for deres øvrige Embedspligter og Forretninger kunde og vilde paatage sig den kliniske Undervisning i Øjensygdomme, saa vilde de ikke kunne udføre denne Gjerning, fordi det Antal af Patienter, der optoges paa Lektor Plums Afdeling, var saa ringe, at det for den ofthalmologiske Undervisning var for intet at regne, og fordi der paa Prof. Saxtorphs Afdeling ikke fandtes en eneste Øjenpatient. Fakultetet var derfor for Tiden ikke i Stand til at give de studerende den Vejledning i Øjensygdommens Erkjendelse og Behandling, som var fornøden for Landets praktiserende Lægers almindelige Virksomhed.

Saa længe det var en sørgelig Sandhed, at Kjøbenhavn udmærkede sig fremfor de fleste, om ikke for alle andre civiliserede Landes Hovedstæder, ved Mangelen paa en i et offentligt Hospital indrettet Øjenklinik, var man selvfølgelig med Nødvendighed henvist til at søge at knytte Undervisningen i Øjensygdomme til en af en anerkjendt dygtig Øjenlæge bestyret privat Øjenklinik, saaledes som Fakultetet havde foreslaaet i 1872 og i Forslaget om Universitetets Lærerkrafter. Den Mand, der af Fakultetet i 1872 blev foreslaaet som den, der maatte anses som bedst skikket til at overtage Læreren i Ofthalmologi, Dr. med. Edm. Hansen, havde i den af ham grundede og for egen Regning vedligeholdte og bestyrede private Øjenklinik i Løbet af de sidste 12 Aar aarlig behandlet over 4,000 nye Patienter (i det sidste Aar mindst 4,500). I dette Antal var saa vel stationære som polikliniske Patienter medregnede. Klinikken havde 19 Senge og optog gennemsnitlig ca. 340 Patienter paa den stationære Klinik (hovedsagelig operative Tilfælde, hvoriblandt aarlig omtrent 100 Støroperationer) med omtrent 3,500 Sygedage aarlig. I Patienttallet vare indbefattede saa vel de, der indfandt sig paa den private som paa den offentlige Konsultation. Omtrent $\frac{2}{3}$ af alle Patienter horte til den offentlige Klinik, og det daglige Besøg paa den var omtrent 80—100 Patienter. Fra Klinikens Aabning i 1863 havde den altid været tilgængelig for Læger og medicinske studerende, i hvis Nærværelse alle Operationer vare udførte. Dr. E. Hansen havde bestandig anvendt en stor Del af Tiden til Undervisning og Vejledning; i de sidste 7 Aar havde han regelmæssig — kun paa et Halvaar nær — holdt kliniske Foredrag og Praktikantklinik om Søndagen, hvorhos Dr. Krenchel, der nu sammen med ham bestyrede Klinikken, i de sidste 5 Aar havde givet supplerende Kursus i Undersøgelsesmethoderne. Disse Øvelser havde stadig været godt besøgte, nemlig af ca. 40 i hvert af de senere Halvaar, af hvilke ca. $\frac{2}{3}$ havde været saadanne, som endnu ikke havde absolvert den medicinske Embedsexamen. Dette vidnede vistnok om, at de studerende selv følte Trangen til denne Undervisning, som de sædvanlig havde søgt i det sidste halve Aar før Embedsexamens sidste Del, skjønt deres Tid i dette Tidsrum var meget optaget, og skjønt disse Kursus og Øvelser hverken havde været obligatoriske eller knyttede til nogen Examensfordring. Endelig tilføjede Fakultetet, at alle de Læger, der saa vel i Provinserne som i Kjøbenhavn forestod private Øjenklinikker, saa godt som udelukkende skyldte Dr. E. Hansens Klinik og hans Vejledning deres kliniske Uddannelse i dette Fag. Det vilde derfor hos os sandsynligvis have staaet meget kummerligt til med vore Lægers Kjendskab til Ofthalmologien, om ikke denne private, ganske frivillig og

uden noget Vederlag fra de studerendes, Universitetets eller Statens Side ydede private Undervisning var traadt til; thi paa vore offentlige Hospitaler og ved vort medicinske Fakultet havde en klinisk Undervisning i Ofthalmologi som sagt hidtil været umulig. Med Bekymring maatte man imødesee Fremtiden, da det jo hver Dag stod Dr. Hansen frit for at ophøre med denne Undervisning. Det vilde da vistnok være tvivlsomt, om nogen af Stadens andre private Øjnlæger vilde optage hans frivillige og ulønnede Docentvirksomhed, og om nogen anden vilde være i Stand til at udøve en lignende Tiltrækning paa de studerende, da disse med Hensyn til de Examensfordringer, der for Tiden med Billighed kunde stilles til dem, ikke havde nogen som helst ydre Tilskyndelse til at søge denne private Undervisning.

Med Hensyn til alt dette syntes Dr. Hansen at være selvskreven ved Oprettelsen af en Docentpost i Ofthalmologi; al den Garanti, som kunde ønskes for hans Virksomhed som Docent og som Bestyrer af Øjenklinikken, var i fuldeste Maal tilstede. Naar Ansættelsen, efter Fakultetets Forslag, skete paa en begrænset Aarrække, vilde det efter sammes Udlob hver Gang være muligt at knytte denne Post til den af Hovedstadens Øjnlæger, som paa det givne Tidspunkt bedst syntes at egne sig til den. Hvis der imidlertid endelig en Gang skulde blive oprettet en offentlig Øjenklinik ved et af vore store Hospitaler, vilde en Forandring let kunne træffes. Hvad angik de med Docentposten i Ofthalmologi forbundne Omkostninger bemærkede Fakultetet, at det, naar man saa hen til, hvor store Ofre man ved mange andre, selv mindre Universiteter — f. Ex. i Göttingen, Heidelberg, Tübingen, Kiel o. s. v., for ikke at tale om Leipzig og andre større Universiteter — havde bragt for at opnaa en ofthalmologisk Klinik derved, at man for vedkommende Universitets Regning havde oprettet og vedligeholdt et selvstændigt Hospital for Øjensyge, vistnok maatte erkjendes, at man hos os kunde opnaa Hensigten for ganske overordentlig godt Kjøb, da Dr. Hansen, foruden den for midlertidige Docenter fastsatte Løn vilde nøjes med en Godtgørelse af 1,000 Kr. om Aaret for det til Undervisningen fornødne Lokale, videnskabelige Apparater og Hospital. I Fakultetets første Forslag havde man anslaaet denne Godtgørelse til 2,000 Kr., men dertil knyttet den nu bortfaldne Betingelse om 3 Fripladser, en Fordring, som vistnok ogsaa var meget moderat.

I Henhold til det anførte anmodede Fakultetet indstændig og indtrængende Ministeriet om, om muligt endnu i indeværende Rigsdagssamling at søge at gennemføre Oprettelsen af den saa længe attraaede og saa bittert savnede Docentpost i Ofthalmologi, enten i Forbindelse med Lovforslaget om Universitetets Lærerkrafter eller som selvstændig Lov.

Prof. Saxtorph afgav under 23. Novbr. en særlig Udtalelse. Han henviste til de Vota, han havde afgivet, hver Gang der havde været Tale om at faa optaget specialistiske Docenter i Fakultetet, idet han fremdeles var af samme Anskuelse som tidligere, at Lægekunsten ikke burde udstykkes i en stor Mængde smaabitte Fag, og at Fakultetet burde modarbejde den Tilbøjelighed, der for Tiden herskede, til i stedet for praktiserende Læger at have Specialister, der udelukkende beskæftigede sig med at behandle enkelte Smaadele af det menneskelige Legeme. Fakultetet burde ikke sanktionere den Afvej, som Lægekunsten for Øjeblikket syntes at ville komme ind paa, ved at ansætte Docenter for disse over-

ordentlig smaa Fag. Da man nu i Stedet for praktiserende Læger fandt i Hobe-
 tal Gynækologer, Tandlæger, Orthopæder, Massagører, Ørelæger, Fodlæger, Øjen-
 læger o. s. v., burde man ikke bidrage til en saadan Udstyknng ved at ansætte
 en Docent for en enkelt af disse Specialiteter, nemlig Øjensygdømmene. Enhver
 af de oven nævnte Specialister vilde da lige saa godt kunne forlange at faa en
 af deres Midte ansat i Fakultetet. Der var desuden saa meget mindre Grund til
 nu at ville forøge Antallet af Fakultetets Docenter med en Specialist, som man
 først og fremmest burde arbejde paa at faa gjenoprettet den tredje kirurgiske
 Professorpost, som blev Fakultetet berøvet ved Prof. Steins Død. Hvis denne
 Post atter blev indrettet, vilde Fakultetet have en Docent, som foruden alle andre
 kirurgiske Sygdomme vilde kunne docere alle de oven nævnte Specialiteter i det
 Omfang, der var tilstrækkeligt for Landets praktiserende Læger, medens
 de enkelte Kandidater, der af en eller anden Grund maatte føle sig opfordrede
 til at kaste sig over en Specialitet, kunde finde Lejlighed nok til at studere
 denne paa Byens forskjellige offentlige og private Anstalter.

Hertil bemærkede Flertallet, at for saa vidt Prof. Saxtorphs Votum i
 det væsentlige var en Gjentagelse af hans tidligere Vota, var det formentlig i
 det foregaaende imødegaaet saaledes, at det maatte staa klart for Ministeriet og
 for Rigsdagen, at Prof. Saxtorph indtog en saadan Særstilling i den foreliggende
 Sag, der jo kun handlede om Oprettelsen af en Docentpost i Ofthalmologi, at
 han ikke blot stillede sig i Modsætning til alle sine Kolleger i det medicinske
 Fakultet, men tillige til samtlige medicinske Fakulteter i den hele civiliserede
 Verden og formentlig ogsaa til den danske Lægestands langt overvejende Flertal.
 Kun for saa vidt han paa en for ikke lægekyndige Avtoriteter muligvis noget
 vildledende Maade sammenstillede og sammenblandede »Gynækologer, Tandlæger,
 Orthopæder, Massagører, Ørelæger, Fodlæger, Øjenlæger o. s. v.« — omtrent
 saaledes som man i Begyndelsen af det 17de Aarhundrede (se Reskr. 19. Jan.
 1619) sammenstillede og sammenblandede »Apothekere, Bartskjærere, Kemikere,
 Okulister, Broksnidere, Stensnidere, Kvaksalvere, Bisselæger og adskillige Em-
 pirici« i Modsætning til »Medici promoti og approbati« — bemærkede Flertallet
 følgende.

Som et Specialfag, der paa Videnskabens nærværende Standpunkt snarere
 end noget af dem, som Prof. Saxtorph nævnede, kunde fortjene at stilles ved
 Siden af Ofthalmologien, kunde nævnes Fødselsvidenskab, der, som bekjendt,
 allerede i mange Aar og vistnok til stor Velsignelse for Landet havde haft en
 selvstændig Repræsentation i Fakultetet. Det var ved denne Specialitet, fra
 hvilken Gynækologien og Pædiatrien senere havde udviklet sig, at hele den prak-
 tiske Undervisning i Lægevidenskab og nærmest i Kirurgien under væsentlig
 Medvirkning af Prof. Mathias Saxtorph blev introduceret ved Fakultetet. Arbejds-
 delingen ved Udvikling af Specialfag i Lægevidenskab saa vel som i Natur-
 videnskaberne i Almindelighed var ikke »en Afvej, som Lægevidenskab for Øje-
 blikket syntes at ville komme ind paa«, men, som Historien viste, tvært imod
 den rigtige Hovedvej, der havde ført til Lægevidenskabens og Naturvidenskabernes
 Reformation. Den Afvej, man vilde komme ind paa ved en Miskjendelse af den
 ved den lægevidenskabelige Embedsexamen forlangte almindelige naturvidenskabe-
 lige og lægevidenskabelige Dannelses Betydning og Nødvendighed saa vel for de

Læger, som vilde udstrække deres Praxis til alle Sygdomme, som ogsaa for de Specialister, der vilde indskrænke den til enkelte Klasser af saadanne Sygdomme, der ikke kunde forstaaes og behandles uden denne almindelige lægevidenskabelige Dannelse — den bekæmpede Fakultetets øvrige Medlemmer nok saa meget som Prof. Saxtorph. Thi han røbede ved sit Forslag om Gjenoprettelsen af det tredje Professorat i Kirurgi, som Fakultetet i sin Tid havde modtaget i Arv fra det nedlagte kirurgiske Akademi, at Kirurgien, men ikke hele Lægevidenskaben var Hovedsagen for ham. Hans Ensidighed fremtraadte derhos i et endnu skarpere Lys derved, at han, der dog selv var langt mere Praktiker end Theoretiker, mente, at den tredje Kirurg, som han ønskede, skulde kunne vejlede de studerende paa en for dem tilstrækkelig Maade ved theoretiske Forelæsninger over alle de af ham nævnte Specialiteter, uden Fremvisning af Patienter, som en saadan Docent, der skulde repræsentere samtlige kirurgiske Specialiteter, ganske bestemt vilde komme til at mangle. Ved at høre en theoretisk Forelæsning over Øjensygdomme uden tillige at faa et saa stort Antal af Patienter at se, som med Hensyn til disse Sygdommes store Mangfoldighed behøvedes, vilde ingen praktiserende Læge kunne faa en saadan Kundskab til Ofthalmologien, som der paa Videnskabens nærværende Standpunkt maatte forlanges af ham, selv om han ikke vilde være Specialist.

Tandlægevidenskabens videnskabelige Grundlag var, som bekjendt, paa Grund af det paagjældende Organs hele anatomiske og fysiologiske Forhold saa indskrænket, at det hverken her til Lands eller i Udlandet var anset som nødvendigt af Tandlægerne, ved hvis Virksomhed en rent teknisk Kunstfærdighed jo spillede en Hovedrolle, at forlange mere end en til denne Specialitet indskrænket, af Staten foreskrevet og godkendt Examensprøve, til hvilken der kun udkrævedes et forholdsvis lavt Maal af almindelig Fordannelse. Af dem, der vilde praktisere som »Fodlæger« (Ligtorneoperatorer?) havde man hidtil endnu ikke fundet tilstrækkelig Anledning til at forlange nogen Examen. Derimod turde det være almindelig bekjendt, at Øjenlægevidenskaben, skjønt Øjet unægtelig kun var en lille Legemsdel, ikke blot (ligesom f. Ex. Ørelægevidenskaben) udkrævede den samme omfattende lægevidenskabelige Dannelse, som der forlangtes af de Læger, der gave sig af med at behandle alle mulige Sygdomme, men desuden en mere end almindelig videnskabelig og operativ Begavelse, fordi der til dens Forstaaelse udkrævedes et meget omfattende og særlig vanskeligt naturvidenskabeligt Grundlag og en overordentlig stor kirurgisk Færdighed. Erfaringen lærte ved nær liggende Exempler, at man kunde være en dygtig Kirurg og dog en meget slet Øjenlæge. Den moderne, for Menneskeslægten velsignelsesrige Øjenlægevidenskab var himmelvidt forskjellig fra den lille Stump af Viden, der laa til Grund for Middelalderens uvidenskabelige »Okulisters«, for Patienterne snarere farlige end gavnlige Virksomhed. Den moderne Øjenlægevidenskab var maaske den i videnskabelig Henseende bedst begrundede Del af hele Lægevidenskaben, og dens store Omfang stod i en skarp Modsætning til den ringe Størrelse af det Organ, der var dens nærmeste Gjenstand. Allerede den fysiologiske Lære om Synet var bekjendt som et af Fysiologiens største og vanskeligste Kapitler, og Omfanget af den specielle ofthalmologiske Literatur var, siden den moderne Øjenlægevidenskab ved A. Graefe i Forening med Helmholtz og Donders saa at sige blev nyfødt paa et strængt

naturvidenskabeligt Grundlag, voxet saaledes, at det maaske endog overgik Fødselsvidenskabens saa vel som Gynækologiens og endnu mere alle de andre lægevidenskabelige Specialiteters. Den var f. Ex. langt omfangsrigere end Dermatologien og Syfilidologien tilsammen tagne — to vigtige Specialiteter, som Fakultetet i 1872, vistnok til Gavn for hele Landet, var saa heldigt at faa optaget blandt sine officielt repræsenterede Discipliner.

I Henhold hertil optog Ministeriet paa Forslaget til Finansloven for 1882—83 under Universitetets Udgiftspost 7. g. til en Docent i Ofthalmologi 3,000 Kr. (nemlig 2,000 Kr. i aarligt Honorar til Dr. Hansen som midlertidig Docent foruden en Godtgjørelse af 1,000 Kr. aarlig for det til Undervisningen fornødne Lokale, videnskabelige Apparater og Hospital). Ved Finansloven for det nævnte Finansaar blev Beløbet bevilget. Herom meddelte Ministeriet under 17. Maj 1882 Konsistorium Underretning, idet det anmodede det om at indlede Forhandling med Fakultetet om Docentpladsens Besættelse, om den eventuelle Docents Forhold til Fakultetet samt om Ordningen i det hele af den ofthalmologiske Undervisning. Efter Konsistoriums Foranledning afgav Fakultetet under 29. Juni en Erklæring, i hvilken det, under Henvisning til en Udtalelse af 23. Novbr. 1880, indstillede Dr. med. Edm. Hansen til Udnævnelse som den Mand, der var bedst skikket til at overtage den nævnte Lærerpost allerede af den Grund, at hans Klinik fra 1863 havde været aaben for de studerende, og at han faktisk havde uddannet alle vort Lands yngre Ofthalmologer og havde holdt regelmæssige Kursus i Ofthalmologi. Fakultetet ansaa det for naturligt, at han, i Overensstemmelse med, hvad der under analoge Forhold var Tilfældet ved andre Fakulteter, blev Medlem af Fakultetet, navnlig fordi han stod i et saa nært Forhold til samme og til Universitetet i det hele. Hans Stilling var i saa Henseende forskjellig fra den, som den midlertidige Docent i Syfilis og Hudsygdomme, der ikke var Medlem af Fakultetet, indtog, idet Besættelsen af denne Docentpost var betinget af vedkommendes Udnævnelse til Overlæge paa Kommunehospitalet. Hvad endelig Ordningen af den ofthalmologiske Undervisning angik, indstillede Fakultetet, at Behandlingen heraf blev udskudt, indtil Docenten var blevet udnævnt og Fakultetet havde faaet Lejlighed til at forhandle med ham.

Efter at Konsistorium i Skrivelse til Ministeriet af 7. Juli havde sluttet sig hertil, blev Dr. med. Edmund Hansen ved kgl. Resol. af 31. s. M. ansat som midlertidig Docent i Ofthalmologi fra 1. Avg. s. A. at regne med Honorar 2,000 Kr. aarlig foruden en Godtgjørelse af 1,000 Kr. aarlig for det til Undervisningen fornødne Lokale, videnskabelige Apparater og Hospital, saaledes at han indtraadte som Medlem af Fakultetet. Ved under 2. Avg. 1882 at meddele Konsistorium Underretning herom bifaldt Ministeriet, at Ordningen af den ofthalmologiske Undervisning blev udsat, indtil Fakultetet havde forhandlet med Dr. Hansen om de herhen hørende Spørgsmaal. Fremstillingen heraf maa henvises til Aarbogen for 1882—83.

b. *Forskjellige Ajjjørelser.*

I Anledning af en gennem Udenrigsministeriet fra den svensk-norske Regering modtaget Begjæring om Besvarelse af en Del Spørgsmaal med Hensyn til Kvinders Adgang til ved Universitetet at studere Medicin og Farmaci, har Undervisnings-

ministeriet, efter derom gennem Konsistorium at have indhentet en Erklæring fra det lægevidenskabelige Fakultet af 1. Sept. 1881, under 14. s. M. tilstillet bemeldte Ministerium Exemplarer af Adg. 25. Juni 1875 om Kvinders Adgang til at erhverve akademisk Borgerret (Aarb. f. 1873—75 S. 19) samt af Bekj. 2. Maj 1877 om Tilladelse for Kvinder til at indstille sig til Examen for Tandlæger (Aarb. f. 1876—77 S. 62), hvorhos det har oplyst, at det ved kgl. Resol. 5. Sept. 1877 er tilladt en Kvinde at underkaste sig den farmaceutiske Medhjælperexamen, uden at det dog vides, at nogen Kvinde har haft Ansættelse som farmaceutisk Medhjælper ved noget Apothek her i Landet. Det har derhos i Henhold til Fakultetets Erklæring ytret, at det ikke er anset nødvendigt at træffe særegne Foranstaltninger til særskilte Undervisningslokaler i de praktiske Fag eller særskilte Forelæsningsforeninger for kvindelige studerende, men at det fornødne i saa Henseende er overladt til Docentens eget Skjøn, i hvilken Henseende det bemærkedes, at Docenten i Anatomi havde ladet de kvindelige studerende foretage Dissektionsøvelser i et særligt Lokale. Kun 4 à 5 Kvinder havde hidtil benyttet Adgangen til at studere Medicin ved Universitetet, af hvilke ingen dog endnu havde indstillet sig til Embedsexamen. Der havde ikke været iagttaget nogen Ulempe ved, at Kvinder sammen med Mænd havde haft Adgang til lægevidenskabelige Forelæsningsforeninger og Øvelser.

— Dr. med. S. Engelsted skjænkede ved sin Afgang fra Kommunehospitalet som Overlæge — med hvilken Stilling den kliniske Undervisning i Syfilis og Hudsygdomme er forbundet, jfr. Aarb. f. 1871 73 S. 62 — det lægevidenskabelige Fakultet Hebra—Elfinger—Heizmanns store »Atlas der Hautkrankheiten«, paa den Betingelse, at det forbliver ved den Hospitalsafdeling, hvor til enhver Tid den kliniske Undervisning i Hudsygdomme gives. Med Tak modtog Fakultetet Gaven og meddelte herom den nye Overlæge, Dr. med. Haslund under 1. April 1882 Underretning.

— Efter Prof. Schmidts Død overtog Prof. Panum i Følge Fakultetets Ønske midlertidig Regnskabet over Universitetets normal-anatomiske Samling tillige med Regnskabet over særlige Udgifter ved det lægevidenskabelige Fakultet samt Bestyrelsen af Fakultetets Arkiv. Efter Prosektor Chievitz' Udnævnelse til Professor, overdrog Fakultetet denne disse Hverv.

— Ved Ministeriets Skrivelse af 10. Sept. 1881 bevilgedes det efter Fakultetets anbefaling i Overensstemmelse med den hidtil fulgte Praxis, jfr. Aarb. f. 1880—81 S. 1116, at cand. pharm. N. N. maatte overføre sine Karakterer fra farmaceutisk Examen i mundtlig Kemi, kemisk Analyse og Botanik til lægevidenskabelig Forberedelses Examen.

— Ved kgl. Resol. af 14. Decbr. 1881 er det bifaldet,

- 1) at Bestemmelsen i kgl. Resol. 4. Oktbr. 1847, hvorefter i det højeste kun det halve Antal af de efter den da fuldførte Ombygning af den kgl. Fødselsstiftelses Bygninger i hver Etage indrettede 20 Enkeltstuer maa benyttes ad Gangen, forandres derhen, at der fra den 1. Jan. 1882 at regne maa optages indtil 28 Patienter ad Gangen paa selve Stiftelsen, medens samtidig Stiftelsens Filialer formindskes fra 40 til 30, samt
- 2) at der fra samme Tid ansættes ved Fødselsstiftelsen foreløbig for et Aar, men med Udsigt til at kunne gjenvælges for et Aar til, en Reservejorde-

moder, der oppebærer en aarlig Løn af Stiftelsen af 300 Kr. foruden fri Station, Brændsel, Lys og Bolig for en Ugift i Stiftelsen, dog saaledes, at de Overjordemoderen ved kgl. Resol. 29. Juni 1860 tillagte 200 Kr. aarlig til Medhjælp fra samme Tid inddrages.

6. Forelæsninger og Examina under det filosofiske Fakultet.

Et Andragende fra Literat O. M. Møller om Tilladelse til i Foraars Halv-aaret 1882 at holde en Række offentlige Forelæsninger ved Universitetet om »den nyeste Retning i den danske Literatur« opnaaede ingen anbefaling hverken fra Fakultetet eller Konsistorium, eftersom Andrageren intet havde anført om sine Kvalifikationer, og der intet vidstes om hans vita ante acta, end ikke, om han var akademisk Borger. Det afsloges derfor ved Ministeriets Skrivelse af 10. Nov. 1881.

7. Forelæsninger og Examina under det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet.

Da Tilstrømningen af studerende til den planteanatomiske Undervisning i de senere Halvaar var tiltaget saa betydelig (i Foraars Halvaaret 1881 25 foruden enkelte videre gaaende), at det havde været Docent Warming vanskeligt at skaffe de fornødne Mikroskoper til Veje, androg han under 16. Juni 1881 om en extraordinær Bevilling paa 500 Kr. til Anskaffelse af 4 nye Mikroskoper, idet han tilføjede, at Laboratoriet kun ejede 12 og at dets Annum næppe nok kunde anskaffe et Mikroskop hvert Aar. Dernæst ansaa han det for nødvendigt, for at kunne undervise de farmaceutiske studerende saa grundig i Botanik som ønskeligt, at der blev anskaffet en Del Vægttavler med anatomiske og andre botaniske Afbildninger. Foruden Havens levende Planter og den Studiesamling af tørre og i Spiritus opbevarede Gjenstande, som var grundlagt af Prof. Ørsted og senere opstillet af Kand. Kjærskou og ham i det nye Museum, existerede der af Materiale til Forelæsningsbrug en Del gamle Vægttavler, tilvejebragte af Prof. Ørsted. En Del af disse vare nu ubrugelige af forskellige Grunde, og en Mængde Forhold og mange lavere Planteformer, som det var ham magtpaaliggende at kunne fremvise paa Vægttavler, fandtes slet ikke afbildede paa dem. For at raade Bod paa Manglerne, havde han faaet anskaffet en Samling i Handelen gaaende Vægttavler af Prof. Kny i Berlin og en anden Samling af Afbildninger af udenlandske Kulturplanter ved Zippel og Bollmann; nogle Tavler havde han selv tegnet. Udgifterne havde hidtil til Dels været afholdte af Universitetets Udgiftspost 3 b til »Bearbejdelse og Vedligeholdelse af den botaniske Haves almindelige Samlinger og Undervisningsapparater samt disses Transport til og fra Universitetet«. Men der stillede nu saa mange og mangeartede Krav til den, saa at der havde vist sig store Vanskeligheder ved at faa Fortsættelserne af de nævnte Vægttavler og ved at faa dem opklæbde paa Pap. Han androg derfor om, at denne Konto maatte forhøjes med 100 Kr. aarlig, saa at dette Beløb særlig blev stillet til Disposition for Docenten i farmaceutisk Botanik til Anskaffelse af Forelæsningsmateriale, navnlig Vægttavler og lignende.

Dette Andragende anbefalede af Direktøren for den botaniske Have (27. Juli), og efter Konsistoriums Indstilling (29. Juli) optoges Forslag herom paa Finanslov-

forslaget f. 1882—83. Begge Beløb bevilgedes ved Finansloven for det nævnte Finansaar.

— Ved Finansloven for 1882—83 bevilgedes de i Aarb. f. 1880—81 S. 1172 omtalte 400 Kr. til Assistance for Docent Warming ved den planteanatomiske Undervisning. Ministeriet tilskrev derfor under 5. Juni 1882 Konsistorium, at da begge Rigsdagens Ting havde tiltraadt Ministeriets Forslag om Bevillingen af dette Beløb ved Behandlingen af Finanslovforslaget f. 1881—82 — der, som bekjendt, ikke førte til nogen ordinær Finanslov —, medens det skyldtes andre Hensyn, at Beløbet ikke blev optaget paa den vedtagne Tillægsbevillingslov for 1881—82, troede Ministeriet ikke at burde modsætte sig, at det ligeledes for Finansaaret 1881—82 kom til Udbetaling, og gav Kvæstor fornøden Ordre i Overensstemmelse hermed.

8. Andre Examina.

a. Almindelig Forberedelses Examen.

Da der til Undervisningsministeriet var indkommet et Andragende om, at der maatte blive udvirket en kgl. Resolution for, at Kvinder kunne underkaste sig den ved Adg. 30. Avg. 1881 indrettede almindelige Forberedelses Examen, begjærede bemeldte Ministerium en Erklæring af Justitsministeriet, om dette, for det Tilfælde, at Undervisningsministeriet maatte bestemme sig for at søge udvirket for Kvinder den omspurgte Adgang til at underkaste sig almindelig Forberedelses Examen, maatte have noget at erindre imod, at der dertil knyttedes for dem en Ret til paa Grundlag heraf at indstille sig, foruden til Tandlægeexamen, jfr. Bekj. 2. Maj 1877, tillige til farmaceutisk Examen og juridisk Examen for ustuderede. Efter Justitsministeriets Opfordring udtalte det rets- og statsvidenskabelige Fakultet sig under 23. Marts 1882 saa vel herom som om, hvorvidt en Kvinde ved at bestaa den nævnte juridiske Examen vilde erhverve Adgang til at erholde Beskikkelse som Sagfører.

I først nævnte Henseende fandt Fakultetet, i Overensstemmelse med den Erklæring, som det i sin Tid havde afgivet om Udkastet til Adg. om Kvinders Adgang til at erhverve akademisk Borgerret af 25. Juni 1875*), ikke noget at erindre mod, at Kvinder, efter at have bestaaet den nævnte Forberedelses Examen, indstillede sig til den juridiske Examen for ustuderede. Hvad angik det andet Spørgsmaal, dristede Fakultetet sig ikke til at besvare det bekræftende. Da Loven om Sagførervirksomhed af 26. Maj 1868 blev givet, kunde Kvinder ikke opfylde de for Adgangen til at erholde Beskikkelse som Sagførere fastsatte Betingelser, og det maatte derfor samt efter Lovens Indhold og den hele historiske Udvikling antages, at den nævnte Lov kun havde givet Regler for Mænd og saaledes næppe gennem egentlig Fortolkning kunde udstrækkes til Kvinder. For saa vidt der dernæst skulde kunne være Tale om en analogisk Anvendelse af L. 26. Maj 1868 paa Kvinder, maatte denne støttes paa, at Grunden, hvorfor Loven ikke ogsaa havde givet Kvinder Adgang til Sagførervirksomheden, alene var den, at disse, da Loven udkom, ikke vare i Stand til at opfylde de for at

*) Univ. Aarb. f. 1873—75 S. 3—4.

erholde Sagførerbeskikkelse fastsatte Betingelser. Hvis dette antoges, kunde der vel, naar Hindringen for, at Kvinder opfyldte den fastsatte Examensbetingelse var eller blev fjærnet, blive Spørgsmaal om analogisk Anvendelse af L. 26. Maj 1868 paa Kvinder; men en saadan analogisk Anvendelse kunde i ethvert Fald kun ske med de Begrænsninger, der vilde følge af andre Forhold og Lovbud, saasom at den gifte Kvinde efter vor Ret maatte anses for umyndig, Lovens 1—9—6. Men efter Fakultetets Mening turde den nævnte Forudsætning for en analogisk Anvendelse af Loven af 1868 paa Kvinder i det mindste være tvivlsom, idet der vistnok efter den gjældende Ret maatte siges at ligge en Hindring for Kvinders Adgang til Sagførervirksomhed i denne Virksomheds egen Beskaffenhed. Ihvorvel nemlig Sagførere, for saa vidt de vare beskikkede efter Loven af 1868, ikke kunde anses for egentlige Embedsmænd, kunde de dog paa den anden Side ikke heller betragtes alene som private (avtoriserede) Næringsdrivende, idet de som Arbejdere i Retsplejens Tjeneste udførte et Hverv, der formentlig maatte betragtes som Led i de offentlige Magtfunktioner, jfr. herved Nellemanns Processens alm. Del S. 426—27. Idet nu Kvinder hidtil stedse havde været udelukkede fra denne Kreds af Funktioner, jfr. Adg. 25. Juni 1875 § 3 i. f., maatte Resultatet under denne Forudsætning blive, at der kun ved en ny Retsordning, altsaa in casu ved en ny Lov, vilde kunne aabnes dem Adgang til Sagførervirksomhed.

Med Hensyn til de videre Forhandlinger i Sagen maa henvises til Lindes Meddelelser om de lærde Skoler. Her skal kun bemærkes, at Sagen afsluttedes med en kgl. Anordning af 12. Maj 1882 angaaende Kvinders Adgang til at underkaste sig den ved Adg. 30. Avg. 1881 indrettede Forberedelses Examen, hvis Text lyder saaledes:

1. Det tillades Kvinder, der have fyldt det 17. Aar, at underkaste sig den ved Adg. 30. Avg. 1881 indrettede almindelige Forberedelses Examen, saaledes at de paa Grundlag heraf kunne indstille sig til samtlige i Anordningens § 2 og § 3 nævnte Fagprøver, dog at de ikke derved erhverve Adkomst til offentlig Ansættelse i noget Embede, til hvilket Adgangen er betinget af juridisk Examen, eller Adgang til at erholde Beskikkelse som Sagførere eller Avtorisation som Fuldmægtige hos Retsbetjente eller Sagførere.

2. I Stedet for §§ 9 og 10 i bemeldte Anordning træde for Kvinders Vedkommende følgende Bestemmelser:

- a. Den Kvinde, der bestaar Skolelærerindeexamen med Hovedkarakteren »Meget duelig«, kan derefter ved at bestaa en Tillægsprøve i Arithmetik (uden praktisk Regning), Geometri og Naturlære samt i Engelsk og et af de to Sprog Fransk eller Tysk, efter eget Valg, med en samlet Karakterværdi af mindst 18 Points erhverve sig de Rettigheder, som almindelig Forberedelses Examen giver, og kan denne Tillægsprøve aflægges enten for den i Anordningens § 13 nævnte Examenskommission for Privatister eller ved en af de Skoler, der have faaet Ret til at afholde almindelig Forberedelses Examen.
- b. Den Kvinde, der har bestaaet almindelig Forberedelses Examen, bliver, naar hun inden 5 Aar derefter indstiller sig til Skolelærerindeexamen, at fritage for Prøve i Historie, Geografi og Naturhistorie, for saa vidt hun ønsker saadant, og ville i saa Fald de hende ved først nævnte

Examen meddelte Karakterer i nævnte Lærefag være at optage i hendes Examensvidnesbyrd for Skolelærerindeexamen og med Hensyn til Beregningen af Hovedkarakteren ved denne at tage i Betragtning efter deres Værdi i Følge Reglerne for samme.

Da den ved Adg. 30. Avg. 1881 og 12. Maj 1882 indrettede Forberedelses Examen kun for saa vidt er i Forbindelse med Universitetet, som dette nyder en Andel i Afgiften af dem, der indstille sig, og Prøven holdes i Universitetets Lokaler, medens den i øvrigt er aldeles uafhængig af dette, maa Fremstillingen af de herhen hørende Sager fremtidig henvises til Lindes Meddelelser om de lærde Skoler.

— Et Andragende fra N. N., som i Januar 1882 indstillede sig til Forberedelses Examen af lavere Grad ved Universitetet, men blev rejiceret, om at maatte blive omexamineret i Historie og Geografi, medens det tillodes ham at beholde de ham i de andre Fag tildelte Karakterer, afslog Ministeriet, efter derom at have indhentet Examenskommissionens Erklæring, ved Skrivelse af 7. Febr. s. A. Dog tillod Ministeriet ham, da han efter den under Sagen fremlagte Lægeattest maatte antages at have været syg den Dag, han var oppe til Examen, at blive omexamineret i samtlige Fag ved en særlig Examen, der skulde afholdes i den allernærmeste Fremtid.

b. Juridisk Examen for ustuderede.

N. N., der havde frekventeret Gymnasiet Catharineum i Lübeck, i hvis tredje Klasse han opflyttedes efter Examen i Foraaret 1870, androg om at maatte indstille sig til juridisk Examen for ustuderede, uden i Forvejen at have underkastet sig Forberedelses Examen af højere eller lavere Grad. I Henhold til en Udtalelse fra Kommissionen for Afholdelsen af Forberedelses Examen — det rets- og statsvidenskabelige Fakultet erklærede sig ude af Stand til at udtale sig paa Grund af manglende Oplysning om det Kundskabs- og Modenhedstrin, Andrageren havde opnaaet i bemeldte Gymnasium — bevilgede Ministeriet Andragendet ved Skrivelse af 20. Decbr. 1881.

Ved Ministeriets Skrivelse af 8. Febr. 1882 meddeltes der Politifuldmægtig i Christianssted N. N. samme Tilladelse efter Anbefaling af Fakultetet, der henviste til de Stillinger i det offentlige Tjeneste, som han havde beklædt, og i øvrigt henholdt sig til sin Skrivelse af 14. Febr. 1874*) om et lignende Tilfælde.

— Forskjellige Andragender om Tilladelse til efter Januar 1883 at indstille sig til juridisk Examen for ustuderede paa Grundlag af Forberedelses Examen af lavere Grad, uanset, at Bekj. 13. Decbr. 1880 kræver samme Examens højere Grad som Betingelse for at indstille sig til den nævnte Examen, have foreligget for Ministeriet.

Det første Andragende modtog Ministeriet fra en Islænder, der var rejst ned til Danmark og først ved sin Ankomst hertil erfarede den ved Bekj. 13. Decbr. 1880 skete Forandring. I Skrivelse af 5. Novbr. 1881 begjærede Ministeriet det rets- og statsvidenskabelige Fakultets Erklæring, om det fandt noget

*) Univ. Aarb. f. 1873—75 S. 71.

at erindre mod, at Dispensationen bevilgedes i Betragtning af, at Ansøgeren, efter hvad der var Ministeriet bekendt, kun agtede at gjøre Brug af den ufuldstændige juridiske Examen paa Island, paa Vilkaar, at han ved at bestaa denne Examen ikke erhvervede Adgang til nogen af de Ansættelser eller Virksomheder her i Danmark, hvortil denne Examen ellers aabner Adgang, hvorom den fornødne Bemærkning da i sin Tid maatte optages i hans Examensvidnesbyrd. Fakultetet anbefalede under 17. s. M., at Dispensationen gaves, idet dog tilføjede, at det ikke skjønnede, at der var tilstrækkelig Grund eller Hjemmel til at gjøre den af Ministeriet antydede Begrænsning i Henseende til de af Ansøgerens eventuelle Examen flydende Virkninger, der til Dels ere lovbestemte, jfr. saaledes L. 26. Maj 1868 om Sagførervæsenet. I Henhold hertil meddelte Ministeriet under 23. s. M. den begjærede Tilladelse.

I Anledning af et lignende Andragende fra en Færing udtalte Fakultetet under 2. Marts 1882, at da det ikke var oplyst, at Andrageren efter Udgivelsen af Bekj. 13. Decbr. 1880 og i Uvidenhed om denne havde, i det mindste til Dels, forberedt sig til Forberedelses Examen af lavere Grad, saa det strængt taget ikke nogen afgjørende Grund til at anbefale Andragendet. Det henstillede imidlertid, om Ministeriet vilde bevilge det af Hensyn til, at Andrageren var hjemmehørende paa Færøerne, hvor han var forblevet til Sept. 1881, samt at han, der var ganske ubemidlet og vel anbefalet, maaske med nogen Sandsynlighed kunde antages at have opgivet sin Stilling i Hjemmet og være rejst herved i den Tro, at Forberedelses Examen af lavere Grad var tilstrækkelig til Opnaaelsen af hans Formaal, og uden at være i Stand til at forskaaffe sig de Pengemidler, som en Forberedelse til Forberedelses Examen af højere Grad vilde udkræve. Ved Ministeriets Skrivelse af 6. Marts 1882 meddeltes den ansøgte Dispensation.

Om et Andragende om samme Gjenstand fra en i det egentlige Danmark hjemmehørende Person ytrede Fakultetet i en Erklæring af 8. Marts s. A., at dets Flertal, trods de Betænkeligheder, som det i Almindelighed havde ved sig ogsaa med Hensyn til slige Personer at bevilge Undtagelser fra de gjældende Bestemmelser af Hensyn til paaberaabt Uvidenhed om disse, dog i dette Tilfælde havde erklæret sig mest tilbøjelig til at anbefale Andragendet, af Hensyn til Andragerens personlige Forhold og den af ham tilvejebragte Sandsynlighed for, at han først efter sin Ankomst her til Staden havde faaet Kundskab om Bekj. 13. Decbr. 1880. Det bevilgedes af Ministeriet under 14. s. M.

Endelig har Fakultetet i Skrivelse af 23. Marts 1882 anbefalet et lignende Andragende fra en Slesviger af Hensyn til, at han, — der ikke forend i Efteraaret 1881 kom til Kundskab om Bekj. 13. Decbr. 1880 og da vedblev at læse til Forberedelses Examen af lavere Grad, i Haab om at kunne absolvere den juridiske Examen i Vinteren 1882—83 — først i Marts 1881, altsaa c. 3 Maaneder efter Udgivelsen af Bekj. 13. Decbr. 1880, var indvandret til Danmark. Under 31. s. M. bevilgede Ministeriet Andragendet.

— En Examinand, der til den sidste Opgave af den skriftlige Examen i Decbr. 1881 mødte, efter at Opgaven var blevet oplæst, blev af Notarius under Reservation indladt. Efter at Spørgsmaalet var blevet forelagt Fakultetet, admitterede dette ham til Examen; men Fakultetet tilkjendegav samtidig Notarius,

at denne helst maatte afgjøre slige Tilfælde for Fremtiden, og det saaledes, at Regelen, at ingen indlades efter Opgavens Læsning*), bogstavelig overholdes.

c. *Examen for Tandlæger.*

I Anledning af et Andragende fra N. N. om Tilladelse til for fjerde Gang at indstille sig til Tandlægeexamins mundtlige Prøve, udtalte det lægevidenskabelige Fakultet under 25. Jan. 1882, at en anbefaling af dette Andragende vilde stride mod Bekj. 1. Marts 1873 Nr. 6. De 2 examinerende Tandlæger, hvis Mening Fakultetet havde udbedt sig, samt nogle af dettes egne Medlemmer havde udtalt, at hvis Ministeriet bevilgede Ansøgningen, burde Ansøgeren, paa Grund af den Umodenhed, han ved Examen havde vist, i ethvert Tilfælde ikke have Tilladelse til at gaa op førend efter et helt Aars Forløb. Fakultetets øvrige Medlemmer antog derimod, at det i saa Fald ikke kunde formenes ham at gaa op paa ny til hele Tandlægeexamen, den praktiske Prøve indbefattet. Ved Skrivelse af 8. Febr. 1882 afslog Ministeriet Andragendet i Henhold til den citerede Bestemmelse.

Ved Skrivelse af 25. Jan. 1882 har Ministeriet efter indhentet Erklæring fra det lægevidenskabelige Fakultet tilladt, at Frøken N. N. maatte indstille sig til Tandlægeexamen efter i Forvejen at have bestaaet Realafgangsexamen af lavere Grad.

d. *Farmaceutisk Examen.*

Kommissionen for den farmaceutiske Examen har i Decbr. 1880 efter Ansøgning eftergivet en studerende den Examinatorerne tilfaldende Andel af Gebyret for denne Examen, saaledes at han kun kom til at erlægge 24 Kr.

Justitsministeriet har under 18. Decbr. 1880 efter derom indhentet Erklæring fra Kommissionen tilladt en studerende, der havde bestaaet Aarsprøven ved en lærd Skoles 3dje Klasse samt underkastet sig Prøven i Latin for Farmaceuter, at indstille sig til den farmaceutiske Examen uden forinden at underkaste sig Forberedelses Examen.

Lignende Tilladelse gaves ved Justitsministeriets Skrivelse af 16. Maj 1881 en studerende, der havde bestaaet 4de Klasses Hovedexamen ved en lærd Skole, samt under 26. Sept. s. A. en studerende, der havde gennemgaaet en lærd Skoles 4de Klasse, skjønt han ej havde taget dennes Hovedexamen.

IV. *Priskonkurrencer.*

Efter at Universitetets Guldmedaille var blevet tilkendt en af cand. theol. H. A. Gjellerup indleveret Besvarelse af det filosofiske Prisspørgsmaal for 1879—80 »Hvilken Betydning har den nyere Tids Forestilling om Arvelighed for Vurderingen af Moralens Grundbegreber«, udgav Forfatteren et Værk »Arvelighed og Moral«, paa hvis Omslag og Titelblad fandtes tilføjet Ordene »en Undersøgelse, tilkendt Universitetets Guldmedaille«. Denne Tilføjelse var imidlertid, hvad ogsaa Forordet og Tilegnelsen viste, uberegtiget, eftersom Bogens Indhold ikke

*) Univ. Aarb. f. 1864—71 I. S. 327.